



# Sigade Aafrika katku likvideerimiskulude katmine ja kahjude hüvitamine põllumajandustootjale ning riigiabi reeglite kohaldatavus alates 26.06.2016

Sigade Aafrika katku (SAK) likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahjude hüvitamine põllumajandustoodete esmatootmisega tegelevatele ettevõtjatele toimub lähtuvalt loomatauditõrje seaduse 5. peatükist ja kooskõlas riigiabi reeglitega.

SAKi tõrjega seotud kahju hüvitise taotlemiseks tuleb esitada kirjalikult vabas vormis taotlus Veterinaar- ja Toiduametile. Taotlus tuleb esitada 10 päeva jooksul alates ettekirjutuse alusel looma tapmise, sealhulgas kontrolltapmise, hukkamise või loomataudi tõttu hukkumise päevast<sup>1</sup>.

Taotlemise täpsema korra kohta saab teavet Veterinaar- ja Toiduametilt<sup>2</sup>.

Põllumajandustootjatele hüvitatakse:

- SAKi likvideerimisega seotud kulud subsideeritud teenusena ja
- SAKi tõttu tekkinud kahju loomade ning seadmete, sööda ja loomsete saaduste väärtuse alusel.

## 1 Õiguslik alus

Hüvitamisel võetakse aluseks:

- Loomatauditõrje seadus
- Põllumajandusministri 02.02.2010 määrus nr 6 "Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord"<sup>3</sup>

<sup>1</sup> Loomatauditõrje seaduse § 57 (RT I, 23.03.2015, 264), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015020> (vaadatud 01.09.2015). Alates 26.06.2016 kehtiv uus redaktsioon (RT I, 16.06.2016, 14), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015020?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>2</sup> Veterinaar- ja Toiduameti koduleht: <http://www.vet.agri.ee/> (vaadatud 26.08.2015). Kahju hüvitamise ja taotlemise korra kohta täpsemalt loomatauditõrje seaduse 5. peatükis, vt alates 26.06.2016 kehtiv loomatauditõrje seadus (RT I, 16.06.2016, 14), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015020?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>3</sup> Põllumajandusministri 02.02.2010 määrus nr 6 "Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord" (RT I, 28.06.2014, 122), internetis kättesaadav <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122> (vaadatud 26.08.2015). Alates 18.09.2015 kehtiv uus redaktsioon (RT I, 15.09.2015, 21), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

- Põllumajandusministri 23.11.2004 määrus nr 179 "Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri"<sup>4</sup>

## 2 Riigiabi

SAKi likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahjude hüvitamine ettevõtjatele, kes on **mikro-, väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad (VKEd)** komisjoni määruse (EL) nr 702/2014 (edaspidi grupierandi määrus)<sup>5</sup> artikkel 2 punkti 2 tähenduses, on riigiabi vastavalt eelnimetatud määruse artiklile 26.

SAKi likvideerimisega seotud kulude katmine ja kahjude hüvitamine ettevõtjatele, kes on **suurettevõtjad** ELi suuniste 2014/C 204/1 (edaspidi suunised)<sup>6</sup> punkt 35 alapunkti 14 tähenduses, on riigiabi vastavalt suuniste II osa 1. peatüki jaole 1.2.1.3.

### 2.1 Abikõlblikud kulud

SAKi likvideerimisega seotud kulud

**Abikõlblikud on järgmised SAKi likvideerimisega seotud kulud:**

- loomade hukkamise või tapmise kulud ja sellega seotud transpordikulud;
- korjuste transpordi ja kõrvaldamise kulud;
- põllumajandusettevõtete ja seadmete puhastamise, desinfektsiooni või desinfitseerimise kulud, mis põhinevad patogeeni epidemioloogial ja tunnustel;
- saastunud sööda ning loomsete saaduste transpordi ja hävitamise kulud, ja kui saastunud seadmeid ei ole võimalik desinfitseerida, siis ka nende hävitamise kulud;
- SAKi diagnoosimiseks tehtavate testide ja muude kontrollimeetmete kulud.<sup>7</sup>

Eeltoodud kulude katmise puhul on tegemist abiga, mis antakse põllumajandustootjale mitterahalises vormis tõrjemeetme pakkuja kaudu ehk põllumajandustootja saab abi subsideeritud teenusena ning põllumajandustootja ei pea abi eraldi taotlema.

<sup>4</sup> Põllumajandusministri 23.11.2004 määrus nr 179 "Sigade klassikalise katku ja sigade aafrika katku tõrje eeskiri" (RT I, 07.08.2015, 20), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/107082015020> (vaadatud 26.08.2015). Alates 01.09.2015 kehtiv uus redaktsioon (RT I, 29.08.2015, 18), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/107082015020?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>5</sup> Komisjoni määrus (EL) nr 702/2014 Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi põllumajandus- ja metsandussektoris ja maapiirkondades tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 193, 01.07.2014, lk 1–75), internetis kättesaadav: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?qid=1440593032514&uri=CELEX:32014R0702> (vaadatud 26.08.2015)

<sup>6</sup> ELi suunised riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020 (2014/C 204/1) (ELT C 204, 1.7.2014, lk 1–97), internetis kättesaadav: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52014XC0701%2801%29> (vaadatud 26.08.2015); vt ka komisjoni teatis, millega muudetakse Euroopa Liidu suuniseid riigiabi kohta põllumajandus- ja metsandussektoris ning maapiirkondades aastateks 2014–2020 (ELT C 390, 24.11.2015, lk. 4–9), internetis kättesaadav: [http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52015XC1124\(01\)](http://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/?uri=CELEX:52015XC1124(01)) (vaadatud 05.09.2016)

<sup>7</sup> Grupierandi määruse artikkel 26 lõige 8, suuniste punkt 375, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 652/2014 artiklid 8 ja 11

## 2.2 SAKi tõttu tekkinud kahju

Põllumajandustootjale hüvitatakse taotluse alusel järgmised SAKi tõttu tekkinud kahjud:

- ettekirjutuse alusel tapetud, sealhulgas kontrollitapetud, hukatud ning loomataudi tõttu hukunud looma väärtus;
- ettekirjutuse alusel hävitatud seadme ja sööda väärtus.<sup>8</sup>
- **Alates 26.06.2016** kehtiva loomatauditõrje seadusega täpsustatakse ka hüvitamisele kuuluvaid loomseid saaduseid ning sätte uue sõnastuse kohaselt hüvitatakse loomapidajale ettekirjutuse alusel hävitatud piima ja munade väärtuse asemel ettekirjutuse alusel hävitatud loomsete saaduste väärtus.<sup>9</sup>

Makstava abi summa arvutatakse üksnes seoses tapetud või surnud loomade või loomsete saaduste turuväärtusega, kui loomad tapeti:

- SAKi leviku tõttu;
- osana SAKi leviku ennetamiseks, kontrolliks või tõrjumiseks ette nähtud programmist liidu, riigi või piirkonna tasandil või pädeva avaliku sektori asutuse kehtestatud erakorralistest meetmetest.<sup>10</sup>

Kahju arvestatakse välja järgmiselt:

- looma, välja arvatud aretuslooma arvestuslik väärtus;
- aretuslooma puhul põllumajandusloomade aretuse seaduse<sup>11</sup> § 4 lõike 1 tähenduses eksperdiarvamuse alusel määratud aretuslooma väärtus;
- seadme, sööda ja loomsete saaduste puhul nende tegelik väärtus.<sup>12</sup>

Loomade arvestusliku väärtuse leidmiseks korrutatakse looma lihakaal liha keskmise kokkuostuhinnaga, mis saadakse Statistikaametilt. Looma lihakaal saadakse korrutades looma kaalulehele märgitud kaal Põllumajandusministri määruses „Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord“<sup>13</sup> sätestatud koefitsiendiga. Looma kaal saadakse looma kaalumisel veterinaarjärelevalveametniku või volitatud veterinaararsti kontrolli all.<sup>14</sup>

<sup>8</sup> Grupierandi määruse artikkel 26 lõige 9, suuniste punkt 377, loomatauditõrje seaduse § 55, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 652/2014 artikkel 8

<sup>9</sup> Vastavalt alates 26.06.2016 kehtiva loomatauditõrje seaduse § 55 lõikele 2. (RT I, 16.06.2016, 14), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015020?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>10</sup> Grupierandi määrus artikkel 26 lõige 9 (a), suuniste punkt 377

<sup>11</sup> Põllumajandusloomade aretuse seadus (RT I, 12.07.2014, 110), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/13318705?leiaKehtiv> (vaadatud 28.08.2015)

<sup>12</sup> Loomatauditõrje seaduse § 56 (RT I, 23.03.2015, 264), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015020> (vaadatud 01.09.2015). Alates 26.06.2016 kehtiv uus redaktsioon (RT I, 16.06.2016, 14), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/101092015020?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>13</sup> Põllumajandusministri 02.02.2010 määrus nr 6 "Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord" (RT I, 28.06.2014, 122), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122> (vaadatud 26.08.2015). Alates 18.09.2015 kehtiv uus redaktsioon (RT I, 15.09.2015, 21), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>14</sup> Põllumajandusministri 02.02.2010 määrus nr 6 "Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord" § 3, aretuslooma puhul § 4 (RT I, 28.06.2014, 122), internetis kättesaadav:

Kuni 77 päeva vanuste põrsaste arvestuslikuks väärtuseks on põrsa hind<sup>15</sup> põrsa kontrolltapmise, hukkamise või hukkumise kalendrikuule eelnenud kalendrikuul.

Arvestuslik väärtus ehk turuväärtus määratakse kindlaks loomade ja saaduste väärtuse alusel vahetult enne SAKi kahtluse tekkimist või kinnitamist. Seda summat vähendatakse mis tahes kulude võrra, mis ei ole otseselt seotud SAKiga ning mida abisaaja oleks kandnud ka muul juhul.<sup>16</sup>

Abi kahju hüvitamisel piirdub selliste kulude ja kahjuga, mille puhul pädev asutus on ametlikult registreerinud SAKi puhangu<sup>17</sup>.

**Alates 26.06.2016** kehtiva loomatauditõrje seadusega ei hüvitata loomapidajale kahju, kui taudikahjutoetust on makstud seoses sama loomataudi puhkemisega samas loomakasvatushoones või -rajatises või loomade pidamiseks piiritletud alal. Seda ei kohaldata juhul kui nimetatud loomakasvatushoone või -rajatis või loomade pidamiseks piiritletud ala taasasustati loomadega ajal, kui see asus väljaspool loomataudi põllumajandusloomadel esinemise tõttu Euroopa Komisjoni õigusaktiga kehtestatud kaubanduspiirangute piirkonda.<sup>18</sup>

**Alates 26.06.2016** kehtiva loomatauditõrje seadusega ei hüvitata taotlejale kahju kui taotleja kohta on karistusregistrisse kantud karistusandmed loomatauditõrje seaduse §-s 58<sup>9</sup> sätestatud süüteo toimepanemise eest, milleks on loomataudi kahtluse korral või loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramine ning loomatauditõrje eeskirjade nõuete rikkumine.<sup>19</sup> Seejuures ei ole tähtsust asjaolul, kas tegemist on taudikahju tekitanud sigade Aafrika katku või muu loomataudi tõrjeks rakendatavate meetmete eiramise või tõrje eeskirjade rikkumisega kuna abi saaja peab olema hoolas igasuguse loomataudi suhtes<sup>20</sup>.

---

<https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122> (vaadatud 26.08.2015). Alates 18.09.2015 kehtiv uus redaktsioon (RT I, 15.09.2015, 21), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016).

<sup>15</sup> Leitav vastavalt Põllumajandusministri 02.02.2010 määrus nr 6 "Nõuded eksperdi arvamusele ja looma, sealhulgas aretuslooma väärtuse arvutamise kord" (RT I, 15.09.2015, 21) § 3 lõikele 2<sup>1</sup>, internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/128062014122?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016).

<sup>16</sup> Grupierandi määruse artikkel 26 lg 9 ja suuniste punktid 378 ja 379

<sup>17</sup> Grupierandi määruse artikkel 26 lõige 10 ja suuniste punkt 380

<sup>18</sup> Vastavalt alates 26.06.2016 kehtiva loomatauditõrje seaduse § 55 lõigetele 1<sup>1</sup> ja 1<sup>2</sup>. (RT I, 16.06.2016, 14), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/116062016014?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>19</sup> Vastavalt alates 26.06.2016 kehtiva loomatauditõrje seaduse § 57<sup>1</sup> lõikele 5<sup>1</sup>. (RT I, 16.06.2016, 14), internetis kättesaadav: <https://www.riigiteataja.ee/akt/116062016014?leiaKehtiv> (vaadatud 05.09.2016)

<sup>20</sup> Seletuskiri loomakaitseseaduse, loomatauditõrje seaduse ning loomade ja loomsete saadustega kauplemise ning nende impordi ja ekspordi seaduse muutmise seaduse eelnõu juurde, lk 20, internetis kättesaadav: <http://www.riigikogu.ee/tegevus/eelnoud/eelnou/63c68a29-0527-407c-b051-8cf020063521/Loomakaitseseaduse.%20loomatauditõrje%20seaduse%20ning%20loomade%20ja%20loomsete%20saadustega%20kauplemise%20ning%20nende%20impordi%20ja%20ekspordi%20seaduse%20muutmise%20seadus/> (vaadatud 20.06.2016)

## 2.3 Abi osakaal

Abi ja mis tahes muud abisaajale tehtud maksed, sh muude siseriiklike või liidu meetmete kohased maksed või kindlustushüvitised samade abikõlblike kulude eest, ei tohi ületada 100% abikõlblikest kuludest<sup>21</sup>.

## 3 Riigiabi saamist välistavad tingimused

Riigiabi ei anta:

- kui on kindlaks tehtud, et loomahaiguse on tahtlikult või hooletuse tagajärjel põhjustanud abisaaja<sup>22</sup>.
- ettevõtjale, kellele komisjoni eelneva otsuse alusel, millega abi on tunnistatud ebaseaduslikuks ja siseturuga kokkusobimatuks, on esitatud seni täitmata korraldus abi tagasimaksmiseks<sup>23</sup>.

## 4 SAKiga seotud kulude katmine ja kahjude hüvitamine raskustes olevatele ettevõtjatele

Raskustes olevatele ettevõtjatele<sup>24</sup> saab riigiabi anda vaid teatud kindlaks määratud juhtudel ja tingimustel<sup>25 26</sup>. **SAKi likvideerimisega seotud kulud** (mis on nimetatud käesoleva teksti punktis 3.1.) on abikõlblikud ka raskustes olevate ettevõtjate puhul<sup>27</sup>. **SAKiga seoses tekkinud kahjusid** (mis on nimetatud käesoleva teksti punktis 3.2. ehk loomade ning hävitatud seadmete ja sööda väärtuse põhjal arvatavad kahjud) saab hüvitada raskustes olevatele ettevõtjatele **vaid juhul, kui raskustesse on satunud kõnealuse olukorra põhjustatud kahju tõttu**<sup>28</sup>.

---

<sup>21</sup> Grupierandi määruse artikkel 26 lõige 13 ja suuniste punkt 382

<sup>22</sup> Grupierandi määruse artikkel 26 lõige 12 ja suuniste punkt 370

<sup>23</sup> Grupierandi määruse artikkel 1 lõike 5 punkt a ja suuniste punkt 27

<sup>24</sup> Raskustes oleva ettevõtja määramisel lähtutakse grupierandimääruse artikli 2 lõikest 14 ja suuniste punkti 35 alapunktist 15

<sup>25</sup> Grupierandi määruse artikkel 1 lõige 6 ning suuniste punkt 26

<sup>26</sup> Raskustes olevate ettevõtjate määramisel lähtutakse grupierandi määruse artikli 2 lõikest 14 ja suuniste punkti 35 alapunktist 15

<sup>27</sup> Grupierandi määrus artikkel 1 lõige 6 punkt a ja suuniste punkt 26

<sup>28</sup> Grupierandi määruse artikkel 1 lõige 6 punkt b ning suuniste punkt 26